

Föremålsintresse – en källa till glädje (och möjligen förtret...)

Det här med apportering och transport av allsköns grejer är "hjärngymnastik" som passar många hundar. En förutsättning är naturligtvis att ett visst föremålsintresse finns. Så gott som alla valpar är synnerligen nyfikna och går gärna på upptäcktsfärd i jakt på spännande saker att bogsära hem till korgen. Världen, tingen och diverse material ska undersökas – och precis som människobarn tar den lilla valpen hjälp av munnen, som ju är föredömligt utrustad med både griptång och sylar. ("Den schweiziska armétruten" personifierad?)

Tyvärr genomför valpen detta forskningsprojekt helt utan hänsyn till sådana banala saker som "affektionsvärde" eller "omkostnader". Att de aptitliga raggsockorna var farmors bästa hemstickade eller att fotoalbumet inte riktigt går att ersätta – sånt spelar mindre roll. Det smakade ju gott – ja, förmodligen betydligt bättre än kameran och hårborsten som processades dagen innan!

Föremålsintresse i all ära, alltså. Valpen måste få lära sig hantera saker varsamt, och – framförallt! – att komma med allting till sin matte. Ta till vana att konsekvent driva bytshandel med valpen – och se till att det är lockande att "göra affärer" med dig. Om valpen exempelvis kommer med något som för en hund är en Verkligt Fin Skatt är det smart att hitta på något extra roligt. Byt till dig den fina dockan (falukorvringen? sidenscarfen?) mot en godbit. Se till att "skatten" snabbt försvinner och kasta istället fram någon tillåten leksak. Någon minuts lek med en boll eller kamprasa gör att valpen

inte känner sig blåst på konfekten – vilket den sannolikt gör om du istället skulle nöja dig med att konfiskera det roliga i utbyte mot en brödkant. Vilket i långa loppet troligen leder till att den inte lika självklart kommer att leverera "sina" fina saker till dig.

Det här är en balansgång. Å ena sidan vill man ha en "väluppfostrad" hund som inte traskar omkring i bostaden och plockar åt sig löst och fast. Å andra sidan inser man att stor del av den enkla och roliga vardagsaktiveringen handlar just om att hunden förväntas kunna transportera diverse föremål i munnen.

Just nu lever jag tillsammans med två hundar. Liksom alla sina föregångare lär de mig otroligt mycket - och särskilt just ifråga om "hemarbete" eftersom jag nuförtiden behöver deras högst konkreta hjälp.

Den äldsta, Nova, har jag haft sedan hon var 8 veckor och hela tiden uppmuntrat på detta område. "Ska vi byta?!" var följaktligen bland det

Förlaget Eget Bevåg har två "kontorshundar". Utöver att bära jiffypåsar och stänga lådor har de en diger samling "leksaker" – eller helt enkelt "skräp" att jobba med. Nyttigt för matte att ta paus ibland! Från vänster Basse och Nova.

första hon fick lära sig och snart släpade hon fram allt (allt) som inte var fastskruvat i golvet. Från Pablo Nerudas samlade verk till tomma godispåsar och ett antal tumvantar som råkat sargas i transporten. Pennor knappar burkar lock. Märkligt punkterade konserverburkar. Tidningar och viktiga papper som hon energiskt trampade på samtidigt som hon slet och drog för att lyfta upp dem från golvet. (Hoppsan? Men till slut fick matte alla bitarna!) Det var alltså, kort och gott, en mycket lärorik tid för oss båda – och eftersom jag går ytterst långsamt har jag inte heller kunnat kasta mig över henne ens de gånger då det verkligen skulle ha behövts.

Nåväl – med tiden blir även den mest "tuggiga" lilla krokodil en stor klok vovve och vid 2,5 års ålder tog hon examen som servicehund. Idag

apporterar hon allt från tioöringar till halvmeter-långa vedträn – eller för den delen sedlar och mobiltelefoner. Hon kan också skilja på olika platser och därmed lägga föremålen där jag ber henne.

Min andra hund, Basse, kom till flocken vid drygt två års ålder.

Han var en duktig familjehund som fått lära sig att INTE plocka bland människornas saker. Under första veckan vägrade han blankt alla mina försök att bjuda in honom till "nyttohundsarbete" och tanken att han någonsin skulle klara att bära fram mina kläder på morgonen kändes tämligen avlägsen.

Nåväl. Ett steg i taget.

Först handlade det om att väcka intresset.

Här är det köksredskapen som blivit leksaker! Att gömma godis i kastruller kan vara en lämplig utmaning. Hunden på bilden heter Dimma.

Foto: Ewa Bergling-Petersson

Vilka slags föremål är mest lockande för just den här hunden? Och hur får jag honom att gripa tag i dessa?

I Basses fall var det en gammal skinnhandske och ett pannband av fleece som blev träningsobjekt. Jag hade dem bredvid mig på arbetsbordet om dagarna och när han sökte kontakt körde vi en mycket kort stunds "träning". Denna gick ut på att jag "lattjade" med ett av föremålen, kittlade honom på nosen, ryckte lite så att saken rörde på sig och hade diverse glada ljud för mig. (-Heeee – Basse-Buuuu! Ska vi leeeeka? Jaaaa – kom igen då! Braaaa!)

Så småningom började han nafs lite efter grejen, något som jag förstärkte med klick, godis och beröm, och efter ytterligare ett par dagar ett par sekunders dragkamp. Vi jobbade i otroligt korta pass och tanken med detta var att han inte skulle hinna gå upp i varv kring själva leken utan i första hand lära sig jobba med att gripa och släppa föremålet.

Som nästa steg knöt jag fast ett snöre i handskan och kunde därmed börja öka avståndet mellan mig själv och denna. Pekade och bad Basse "Får jag den?!" samtidigt som jag hade chansen att göra det hela mer intressant genom att rycka i snöret så att handskan hoppade till.

För att göra en lång historia kort kan jag rapportera att föremålsintresset absolut gick att väcka – och att han en vacker augustimorgon ganska precis en månad senare för första gången bar fram alla mina kläder till sängen. Gissa om vi var nöjda och glada – både Basse och jag?!

För Basses del var det i första hand dragkamp som lockade - men dessutom också jakt. Att fokusera på, och snabbt gripa, ett rörligt föremål blev en intressant uppgift även för en hund som tidigare aldrig belönats när han försökt smaka på kläder och vardagsföremål.

Extra tydligt blir "jaktbeteendet" när det kommer till att fästa ett snöre i saken. Jämför kattungars lek med en papperstuss som sitter i en garnstump – med en snäll människa i andra änden! För somliga hundar kunde en boll ha fyllt samma funktion – åter andra går lättare igång av pipeleksaker.

Naturligtvis är det här med föremålsintresse något som är högst individuellt. Ta reda på vad din hund har för arbetsbakgrund och utgå ifrån det! Det finns hundar som verkligen inte gillar att bära saker. Då får man börja på en lägre nivå. Lägg någonting som hunden tycker

Kommunikation på hög nivå!? Bixon viskar något till kompisen Indra. Foto: Lena C. Carlsson

är högintressant på golvet och beröm / klicka så fort den tittar åt rätt håll. Sedermera väntar du in att den ska gå närmare – klick! – och så småningom nosa på saken.

Kanske din hund hellre löser andra uppgifter än just apportering? Att lära sig namn på olika föremål och visa sig duktig genom att markera rätt sak med nosen eller tasserna kan vara ett alternativ - det viktiga är ju att ni har trevligt tillsammans.

Kom också ihåg att all träning är bra hjärngymnastik, även om du inte ser några jättestora framsteg. För hundens del kan det ändå vara värt en smärre bragdmedalj – kanske extra välförtjänt om den får kämpa dubbelt så hårt som en hund med medfödd förmåga just att apportera!

Viktigt att tänka på:

Låt aldrig hunden "jobba på egen tand" med sakerna!

Det är inte meningen att en "nytt hund" ska aktivera sig själv genom att tugga sönder skor och strumpor! Här är det samarbete som gäller!

Ett steg i taget! Kort-korta pass!

Det är inte meningen att hunden ska gå upp i stress!

En aktiveringstext av Åsa Tova Bergh, författare till bl.a. "Hundarnas Leksakslåda" och "Ut & lek med din hund!"